

etc. potenter impelli potest, uti phreneticis contingit et patet ex paulò ante citatâ historiâ evangelicâ. 4° Dæmon in sanitatem et vitam corporalem possessi multa et atrocia agere potest: uti, præter allegata constat ex *Matth.* xv, 22, ubi Chananææ filia dicitur a dæmonio male vexata. Et *Luc.* xiii, 11, alia mulier dicitur habuisse spiritum infirmitatis, 18 annis, ita ut tota curva nec oculos ad cælum levare posset. 5° Dæmon in animam hominis possessi ejusque potentias spirituales, intellectum et voluntatem nihil quidem immediatè facere et destruere, nec eam in animam bruti transmutare, nec in aliud corpus transferre, nec potentias suas spirituales ei auferre, nec actus intellectus et voluntatis in sui compute impedire potest: nihilominus actus potentiarum spiritualium animæ impedire vel mediatè et indirectè multipliciter immutare valet, nimirum impediendo et perturbando phantasmata, unde intellectus obfuscarî potest ut in scrupulosis, melancolicis, vel etiam obrui ut in dormientibus, ebriis et phreneticis: unde dum mens plenè obruitur, a ejus indifferenti judicio libertas dependet, hæc etiam in voluntate deficit; quoties verò indifferentia judicii manet, manet etiam libertas, licet vehementer agitata; uti visum est in Saule et apparet in arreptitiis, quando dicunt et agunt quæ ipsi nesciunt vel impotes sui faciunt et loquuntur. Unde bene notat S. Thomas, c. 1, q. 3, a. 2, quòd solus Deus voluntatem etiam liberam efficaciter inclinare et movere possit; angelus verò solum per modum suadentis per phantasmata et per modum excitantis per passionem appetitu commotas, *non tamen ex necessitate: quia voluntas semper remanet libera ad consentiendum vel resistendum passioni*. 6° Universim dæmon nihil facere potest nisi per motum localem et applicando activa passivis: quia verò causarum naturalium et virtutum earum perfectiorem longè quàm nos cognitionem habet et modum artificiosæ applicationis cum maximâ motus agilitate optimè novit, ea quæ in possessos facit et facere potest, naturæ vires ab eo adjutas non excedunt.

§ 218.

PRIMUM REMEDIUM CONTRA POSSESSIONEM: USUS
MEDICINÆ.

Si quis igitur a dæmone *possessus* reperiatur, patienter quidem ferre ac cum divinâ gratiâ, ex hoc exercitio, quamdiu durat, proficere debet: interim tamen etiam sanctum et ad

perfectionem expedientissimum est ut cum debitâ resignatione, per modos et *media* humana et divina, Deo accepta, liberationem procuret: quorum præcipua hic modò assignanda sunt. *Primum* proinde *remedium* vel adminiculum est juvari per *curationem medicam*, in quantum sine periculo et cum aliquo profectu humores a dæmone alterati et perturbati corrigi possunt. Potest enim contingere quòd dæmon morbo quidem a se illato, sed ceteroquin naturali, uti hypocondriâ vel epilepsiâ torqueat: potest etiam fieri ut dæmon non permittatur medicamentis obsistere vel morbum renovare, aut novum inferre, maximè si media spiritualia simul adhibeantur: potest etiam esse quòd Deus non nisi independentem et neglectâ medicinâ dæmoni possessum torquere permiserit, sicuti etiam Saul meliùs habebat et spiritus malus ab eo recedebat, Davide citharam pulsante, quo concentu passio et humor melancolicus mitescebat. Ergo, concludit Valesius, L. C., *non erit semper satis*, fugasse dæmonem, nisi morbum etiam cures. Qui si sit per medicinam omninò incurabilis, tum demum omittenda erit.

QUOMODO MEDICINA ADHIBENDA.

SCHOLIUM. Theologi passim consentiunt, remedia naturalia nullam habere vim directè ad dæmonum expulsionem, sed a summum indirectè et dispositivè modo dicto. Et Brognolus, p. 1, c. 3, a. 5, q. 19. *Suæ manud. exor.*, acriter meritò invehit tam contra Medicos qui, agnitâ dæmonis possessione, contendunt se solum per artem medicam dæmonem abigere, quàm contra Exorcistas, qui sese ingerunt in medicando possessum remediis naturalibus: uterque debet cooperari, prout potest; neuter autem temerè in alienam messem falcem mittere.

§ 219.

SECUNDUM REMEDIUM: PURGATIO CONSCIENTIÆ.

Secundum remedium est purgatio conscientiae, et quidem si

sit peccator, per confessionem generalem et deinde cum emendatione frequentem usum Sacramenti Pœnitentiæ : si tepidus sit, per renovationem fervoris in exercitiis quotidianis et ex professo per aliquot dies recollectionis, cum boni Directoris consilio : si perfectioni studeat, se curiosè perscrutando an non fortè peccatum aliquod etiam veniale aut passio in eo lateat, ad cujus purgationem malum hoc evenit, quæ proinde studiosè eradicanda sunt : ante omnia verò cavendum ne possessus in nova peccata iræ, impatientiæ, desperationis etc. labatur; licèt enim sæpe dæmon hæc in possesso excitet, sæpe tamen ipse resistere potest et debet. Faciat igitur ut Magdalena, quæ si ob sua peccata a dæmone possessa est, ob dolorem, ut videtur, de peccatis suis a Christo liberata fuit. *Luc. viii, 2.* Vide Delrio.

§ 220.

TERTIUM REMEDIUM: USUS SS. EUCHARISTIÆ.

Tertium remedium est prudens et devotus usus SS. Eucharistiæ ac Missæ auditio. Ita decrevit Concilium Arausicanum l. a. 441, can. 14 : « Energumeni jam baptizati, si de purgatione suâ curent et se sollicitudini Clericorum tradant monitisque obtemperant, omnimodè communicent, Sacramenti ipsius virtute, vel muniendi ab incursu dæmonum quo infestantur vel purgandi, quorum jam ostenditur vita purgatio. » Et abbas Serenus apud Cassianum, *Collat. vii, c. 30* : « Communionem energumenis sacrosanctam a senioribus nostris nunquam meminimus interdictam. Quinimo si possibile esset, etiam quotidie eis impertiri eam debere censebant. Nec enim, secundum Evangelii sententiam, quam incongruè huic sensui coaptastis : *nolite sanctum dare canibus* : ad dæmonis escam sacrosancta communio et non potiùs ad purgationem ac tutelam corporis animæque pervenire credenda est, quæ ab homine percepta, eum, qui in membris suis insidet, spiritum,

seu in ipsis latitare conatur, velut exurens fugat incendio. » Hinc etiam Rituale Romanum *de Exorcis.*, explicans mentem et praxin Ecclesiæ, præscribit : « Admoneatur obsessus, si mente et corpore valeat, ut... sacrâ confessione et communionem sæpiùs ad arbitrium Sacerdotis se communiat. »

PRUDENTIA IN HOC USU EXHIBENDA.

SCHOLIUM. Dictum est, *prudens* usus SS. Eucharistiæ, ita ut iudicio boni Directoris temperetur frequentia communionis pro ratione dispositionis physiciæ vel moralis. Nec enim physica dispositio usum hunc admittit, quando arreptitius actu sui impos aut furiosus est, excepto articulo mortis : nec dispositio moralis frequentem hunc usum permittit, nisi pro mensurâ conscientiæ plus minùsve puræ : sicut enim non est ratio cur talis energumenus per pœnitentiam bene dispositus privetur illo usu SS. Eucharistiæ, quo sanus gauderet, maximè, si solum ad probationem vel purgationem leviorum delictorum patiatur : ita etiam non est ratio cur sub prætextu possessionis magis nunc frequentet, quàm aliàs frequentaret.

§ 221.

QUARTUM REMEDIUM: ORATIO CUM JEJUNIO.

Quartum remedium est oratio cum jejunio : uti patet ex *Matth. xvii, 20*. *Hoc genus dæmoniorum non ejicitur, nisi per orationem et jejunium.* Ubi Christus saltem pro casu difficili hoc remedium præscribit, quod proinde a fortiiori pro casu faciliiori efficacissimum erit : et si Christus hoc requirit a Ministro expulsionis, multò magis possesso expedit, de cujus liberatione immediatè agitur. Unde S. Chrysostomus, *Hom. 58* : « Nec mihi ea quæ rara sunt dicas, quòd scilicet absque jejunio ejecti dæmones aliquando fuerint : si enim unus aut alter sic expulit, impossibile tamen est, si quis id patitur et in deliciis vivit, ab hoc furore liberari : ægrotis enim jejunio maximè opus est... Quamvis non jejunio solum, sed oratione quoque ac multò magis oratione opus sit. »

EXPLICATUR.

SCHOLIUM. Ad orationem spectat implorare preces justorum, maximè Angelorum et Beatorum et præcipuè Reginae Angelorum et Sanctorum omnium atque ad sanctuaria confugere. Sicut et ad jejunium quævis mortificatio interna et externa et alia opera satisfactoria, ac eleemosynæ spectant. Exempla dat Delrio. L. 6, c. 2.

§ 222.

QUINTUM REMEDIUM: SACRAMENTALIA. — INVOCATIO NOMINIS JESU.

Quintum remedium sunt sacramentalia vel ab Ecclesiâ ad coercendos dæmones instituta: quorum præcipua sunt: *Invocatio nominis Jesu.* Marc. xvi, 17. *In nomine meo dæmonia ejicient.* Luc. x, 17. *Etiam dæmonia subjiciuntur nobis in nomine tuo,* Act. xvi, 18. *Præcipio tibi in nomine Jesu Christi, exire ab eâ.* Ut enim S. Bernardinus, t. 2, *Serm.* 49, ait: «Nec mirum, si per hoc nomen dæmones expelluntur, cum ejus fortitudinem et terrorem sustinere non possint.»

SIGNUM S. CRUCIS.

II. *Signum S. Crucis*, quod quantæ virtutis sit, docet Apostolus, *Coloss.* ii, ubi cum, 14, dixisset Christum delevisse quod ad versus noserat chirographum, *affigens illud cruci*, subdit, 15: *Et exspolians principatus et potestates, traduxit confidenter, palam triumphans illos in semetipso.* Quod Origenes, *Hom.* 8, in *Jos.* explicat: «Domini nostri Jesu Christi crux gemina fuit, hoc est, geminâ ratione et duplici constat: quia visibiliter quidem filius Dei in carne crucifixus est: invisibiliter verò in eâ cruce diabolus cum principatibus suis et potestatibus affixus est cruci... Non tibi hoc videbitur verum, si

tibi horum testem produxero Apostolum Paulum? *Exspolians principatus etc.*»

RELIQUIÆ SANCTORUM.

III. *Reliquiæ Sanctorum*; sic enim sola S. Petri umbra *vexatos a spiritibus immundis liberabat.* Act. v, 16. Et per sudaria et semicinctia S. Pauli *spiritus nequam egrediebantur.* Act. xix, 12. Et S. Chrysostomus *Hom.* 7, de *Machabæ.*, ait: «Dæmones... ubi coronatorum Martyrum corpora viderint posita, longè illico a conspectu eorum pavidi fugiunt et absiliunt.»

AQUA BENEDICTA.

IV. *Aqua benedicta*, quæ, teste Alexandro, l. c. *Aquam* xix, de *consecr.*, d. 3, «insidias diaboli avertit et a phantasmatum versutiis homines defendit in virtute Spiritus S. divinis precibus per ministerium Sacerdotibus divinitus collatum: *in nomine meo dæmonia ejicite.*» Unde etiam Ecclesia in benedictione hujus aquæ rogat effectum divinæ gratiæ ad abigendos dæmones.

AGNUS DEI.

V. *Agnus-Dei* a Papâ benedicti, per quem in eorum benedictione ita orat Ecclesia: *ut virtutem accipiant contra omnia diaboli tentamenta, et ut eos portantibus nulla sævitia diabolica noceat.*

EVANGELIA GESTATA ET RECITATA.

VI. *SS. Evangelia* sive recitata sive collo appensa ex consuetudine Ecclesiæ vim habent contra dæmones. Unde S. Augustinus, *Tr.* vii, in *Joan.*, morem applicandi Evangelium ægrotis laudat: et in Rituali pro Exorcismis præscribitur

recitare Evangelia, præcipuè initium Evangelii S. Joannis et ex c. xvi S. Marci cum x et xi S. Lucae. Illud tamen cavendum ne in hac gestatione sicut et Reliquiarum, superstitiona, v. g. quòd bursa hujus vel illius coloris aut figuræ sit, intervengiant.

§ 223.

SEXTUM REMEDIUM : EXORCISMI.

Sextum remedium sunt *exorcismi* sacri quibus dæmones adjurantur sive in nomine Domini præceptorie compelluntur ad deserenda possessa hominum corpora. Hæc potestas semper fuit et adhuc est in Ecclesiâ tum extraordinaria seu gratia gratis data, quæ ad gratiam miraculorum reducitur, tum ordinaria penes ministros Ecclesiæ qui Ordinem Exorcistatûs habent. Constat 1° ex S. Scripturâ: nam, *Matth.* x, 1; *Marc.* iii, 15; *Luc.* ix, 1. Christus Apostolis potestatem ejiciendi dæmones dedit et confirmavit. *Luc.* x, 17. Et fidelibus universim obtulit. *Marc.* xvi, 17. Et S. Paulus Pythonissæ dæmonem adjuravit et ejecit. *Act.* xvi, 18. Quæ potestas non solis Apostolis, sed et eorum successoribus ac credituris per ipsos facta fuit, non vi sanctitatis personalis seu ut gratia miraculosa, cum, *Matth.* vii, 22, legamus multos dæmonia ejecturos, quibus tamen in judicio Dominus dicet: *Quia nunquam novi vos.* Nec indifferentem tamen omnibus adjurare licet, sed illis solum, qui vel extraordinarie a Deo vel ordinarie ab Ecclesiâ per Ordinem Exorcistatûs ad hoc destinati sunt; uti apparet ex *Act.* xix, 15, ubi per dæmoniacum aliqui pravi Exorcistæ intrusi graviter puniti sunt. 2° Concilia et Patres eandem traditionem catholicam confirmant, quam et Ecclesia in suis ritualibus adhuc retinet et praxis liberationis hoc modo factæ ostendit qualis extra Ecclesiam nullibi gentium reperitur: uti S. Cyprianus ad Demetrianum ethnicum Proconsulem scribit: « O si audire velles et videre, quando a nobis adjurantur et torquentur dæmones spiritualibus flagris et verborum

tormentis de obsessis corporibus ejiciuntur! quando ejulantes et gementes voce humanâ et potestate divinâ flagella et verbera sentientes, venturum judicem confitentur. Veni et cognosce vera esse quæ dicimus. » Quod etiam testatur Lactantius. L. 2 *Inst.*, c. 15.

SCHOLIUM. Theologi communiùs docent effectum ejiciendi dæmones in Exorcismis esse non solum ex opere operantis, sed ex opere operato: quod illi a potiori assumere debent, qui volunt Ordinem Exorcistatûs cum reliquis Ordinibus minoribus esse verum Sacramentum.

§ 224.

REGULÆ PRO EFFICACI USU EXORCISMI.

Ut verò remedium sacrorum Exorcismorum *efficax* sit, nonnulla ab Exorcistâ necessariò observanda sunt, quæ P. Pinnamonti in *Exorcistâ rite edocto* fusiùs exponit.

UTENDUM EXORCISMIS AB ECCLESIA PRÆSCRIPTIS.

Et I. quidem Exorcista uti debet *Exorcismis* ab Ecclesiâ approbatis in Rituali Romano per Paulum V vel unice vel præcipuè vel certè quatenus alii cum illis conveniunt: quatenus non modo ut Minister ab Ecclesiâ constitutus, sed etiam verbis a Vicario Christi præscriptis procedat, maximè cum in aliis sine numero et prolixis Exorcismis incertæ auctoritatis subinde reperiantur apocrypha, vana et nullius sanæ doctrinæ, ne iis quidem omnino exceptis, quæ habentur ad calcem Sacerdotalis Romani, cujus libri collectio nec speciali gaudet approbatione pontificiâ, nec semper ex certis et probatis Auctoribus procedit.

FIDES EXORCISTÆ ET EXORCIZATI.

II. Vis Exorcismorum ex institutione Christi non in alio quàm in *plenissimâ fide* tum *Exorcistæ*, tum *Exorcizati* sub nomine Jesu Christi constituenda est : id quod expressè in Evangelio tanquam necessarium et sufficiens requiritur. *Marc. xvi, 17. Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur.* Et, *Matth. xvii*, tribuitur discipulorum modicæ fidei, quòd dæmonium ejicere non potuerint, 19. *Propter incredulitatem vestram* : item propter incredulitatem maximam illius populi, 16. *O generatio incredula.* Et propter incredulitatem patris illius dæmoniaci. *Marc. ix, 22. Si potes credere, omnia possible sunt credenti.* Neque ex hoc inferre licet exorcismos, orationem et jejunium esse superflua, si totus effectus fidei tribuatur : nam Exorcismus requiritur ut illa dispositio fidei effectum habeat ex *opere operato* : oratio verò et jejunium est dispositio mediata, quia oratio fidem auget, unde pater dicti dæmoniaci subjunxit : *Credo, Domine, adjuva incredulitatem meam* : et Apostoli, *Luc. xvii, 5*, orârunt : *Adauge nobis fidem.*

PROCEDENDUM PER MODUM COMPULSIONIS.

III. In Exorcismis procedendum est per modum *compulsionis* cum superioritate ac increpatione, minimè autem deprecatoriè nec ullo modo inferioritatem aut amicitiam indicando. Cujus exemplum nobis dedit Christus. *Matth. xvii, 17. Et increpavit illum Jesus et exiit ab eo dæmonium.* Et S. Thomas, 2, 2, q. 90, a. 2, docet : « Duplex est adjurandi modus; unus quidem per modum deprecationis vel inductionis ob reverentiam aliqujus sacri : alius autem per modum compulsionis. Primo autem modo non licet dæmones adjurare; quia ille modus adjurandi videtur ad quamdam benevolentiam vel amicitiam pertinere, quâ non licet ad dæmones uti. »

EXORCISMIS SOLUM AD EJICIENDOS DÆMONES UTENDUM.

IV. In Exorcismis prædicto adjurationis modo tantum in *finem ejiciendi dæmones* utendum est, quia in hunc præcisè finem a Christo universaliter Ministris ab Ecclesiâ designandis potestas promissa et data fuit, juxta illud, *Matth. x, 1 : Dedit illis potestatem spirituum immundorum, ut ejicerent eos.* Et S. Thomas, *Cit. a. 2*, addit : « Non tamen licitum est eos adjurare ad aliquid ab eis addiscendum vel etiam ad aliquid per eos obtinendum : quia hoc pertinet ad aliquam societatem cum ipsis habendam. » Et ad 3 addit : « Sed quòd aliquis adjurando dæmones repellat, hoc est ab eorum societate recedere. »

ADMINICULIS ETIAM ET REMEDIIS UTENDUM.

V. Cum *discretionè* etiam utendum est his quæ ad finem ejiciendi dæmonem conducunt : discernendo in quo vis præcipua Exorcismorum scilicet cum fide in adjuratione sub nomine Jesu vel SS. Trinitatis consistat, et quænam sint adminicula, § 219, exposita.

QUALIS FIDES REQUIRATUR.

SCHOL. I. Sub nomine *fidei* ad efficaciam Exorcismorum requisitæ : 1° Intelligitur fides strictè talis, quâ actu intellectuali credimus Christum Deum omnia posse, simulque promississe dæmonum expulsionem, semper quando a suis ministris in nomine suo jubetur et expedit; 2° Sub nomine fidei latè sumptæ et consequenter etiam fiducia et spes comprehenditur additque actum voluntatis, quo affectivè in Domino Jesu certificamur quòd exorcismus suum effectum obtenturus sit; 3° Subinde etiam accedit aliqua inspiratio per specialem instinctum, licèt non necessaria, quòd effectus absolutè secuturus sit : verum communiter sufficit *fides* sub tacitâ conditione, si effectus expediat et dispositio in nobis non deficiat; 4° Licèt fides sine charitate sufficere possit, uti colligitur ex I *Cor. xiii, 2*, sæpe tamen charitas ad effectum conducit, cum ad fidei pleni-

tudinem proficiat; 5° Licet communitè fides tam ministri quam vexati requirenda sit: sæpe tamen plenitudo et superabundantia fidei sive in solo ministro, sive in solo vexato, sive in patre ejus vel alio defectum alterius supplet.

QUALIS ADJURATIO COMPULSORIA ESSE DEBEAT.

SCHOL. II. Adjuratio *compulsoria* præscripta debet quidem esse gravis et severa, sed non talis ut iram, furorem et superbiam redeat: nec enim superbus per superbiam, sed per humilem superioritatem, Ministrum Christi decentem, humiliandus est. Unde etiam in Rituali nihil præscribitur de dæmone alapis, flagellationibus, sputis, pedum calcatione, suffitibus graveolentibus rutæ, cornuum, stercoris caprini, vexando; quia per hæc magis possessus quam dæmon possidens cruciatur: et si directè intendatur per vim hanc physicam et corporalem expulsio dæmonis, erit superstitio; si verò hæc moderatè et quasi cæremonialiter ad exprimendum contemptum dæmonis fiant, tunc certè efficacius juxta Christi exemplum sola verba increpatoria sufficiunt; et nonnulla Sanctorum exempla ex speciali impulsu processerunt, sicuti et fumus certi piscis. *Tob. vi, 8.* Juxta multos tantum moraliter et per modum signi concurrat, Angelo solo pro illo eventu dæmonem removente; præterquam quòd illa species hujus piscis, a quo fortè dæmoni specialis horror in pœnam a Deo inditus est, nobis adhuc incognita sit: et circulus Salomonis, adjectâ herbâ quâdam ad naves dæmoniaci cum recitatione adjurationis, a Josepho, *l. 8. Antiq., c. 2,* descriptus fidem omnem non meretur.

ABUSUS IN EXPULSIONE VITANDI.

SCHOL. III. Cùm ex dictis Exorcismi solùm ad expellendum dæmonem adhibendi sint, ideo meritò a Rituali tacitè et ab aliis Auctoribus expressè sequentes abusus rejiciuntur. 1° Vitanda est omnis vana curiositas aliquid a dæmone sciendi et inusitatum videndi: in quo absque parvitate materiæ graviter peccatur juxta Castropalao. *P. 4, tr. 14, d. 4, punc. 3, n. 8.* Quia cùm in his dæmon ad dicendam veritatem cogi non possit, datur illi occasio gravem errorem aut malum inducendi. 2° Vitanda est omnis interrogatio etiam ob magnum bonum a dæmone, quæ ad finem expulsionis illius nil confert; quia ad has quæstiones Exorcista nullam potestatem habet. 3° Vitanda est frivola illa interrogatio a dæmone an hominem possideat: quia hoc per alia signa rite observata sufficien-

ter cognosci potest. 4° Vitanda est omnis extra rem loquacitas ipsius dæmonis et jubendus est ut ad interrogata tantum respondeat, juxta Rituale et exemplum Christi. *Marc. i, 25, et Luc. iv, 35, Obmutescet et exi ab eo.*

QUENAM QUÆSTIONES FIERI POSSINT.

SCHOL. IV. Interrogatio tamen fieri potest de numero et nomine spirituum vexantium, de tempore quo ingressi sunt, de causâ et modo et aliis hujusmodi, v. g. an ob operam magicam, quo casu signa revelare debent ut comburantur: jubendi etiam sunt, ut diem et horam exitus sui promittant sub certo signo dando v. g. hanc lucernam exstinguendi: quæ omnia ab Ecclesiâ præscribuntur et Christus ipse, *Luc. viii, 30,* quæsivit a diabolo: *Quod tibi nomen est?* Et *Marc. ix, 20,* interrogavit patrem dæmoniaci: *Quantum temporis est ex quo ei hoc accidit?* Quæ omnia ad ejectionem faciliori et connaturaliori modo conducunt: unde, ad veritatem dicendam, dæmonem cogi bene sperare licet: si tamen is in his minutis respondere renuat, non nimium cum dispendio temporis insistendum, sed ad substantialia procedendum est: omnino verò ut inania et frivola omittenda sunt, quæ in aliquibus Exorcismis vel etiam in Sacerdotali habentur et meritò in Rituali ommissa sunt: uti exigere juramentum a dæmone, sub excommunicatione illi præcipere, mittere eum in stagnum ignis per centum annos, adjurare per nomina Dei minus ordinaria et per creaturas non specialiter sanctas; nomen dæmonis in schedulâ descriptum novo igne comburere: per fictas reliquias et verba fallacia probare an verè dæmon sit etc.: quæ ad praxin non sunt deducenda.

§ 225.

AN DÆMONEM SUPERIOREM AD EJICIENDOS INFERIORES ADJURARE LICEAT.

Præter modò dicta, nonnulla alia pro recto usu Exorcismorum *cavenda vel observanda*, quæ ab Auctoribus in dubium vocantur, resolvit P. Reguera, *Th. Myst., t. 1, p. 737.* Et quidem I. non licet adjurare dæmonem superiorem ut alios inferiores expellat; nam si dæmon sit extra corpus possessi,

per se loquendo, Exorcismorum potestas ad eum se non extendit : si sit intra possessum Exorcismus sine ejus operâ satis efficax est ut et superiores et inferiores dæmones expellat, uti notat Pinamonti, c. vii, l. c.

AN DÆMON EJECTUS AD CERTUM LOCUM RELEGARI POSSIT.

II. Exorcista non potest adjurare dæmonem ut ejectus ad hunc vel illum locum vadat, ubi minùs nocere possit, quia de hac potestate Exorcistæ neque ex Evangelio, neque ex ordinatione ejus, neque ex Rituali aliquid constat : ad summum, Deum pro hoc orare potest, licet meliùs providentiæ divinæ relinquat. Exemplum S. Raphaelis Archangeli relegantis dæmonium in deserto superioris Ægypti, *Tob. viii, 3*, et nonnullorum Sanctorum in sequelam ab omnibus trahi nequit, illud solum præcipiendum illi est ut non ampliùs redeat, juxta Rituale, et exemplum Christi, *Marc. ix, 24. Ego præcipio tibi, exi ab eo, et ampliùs ne introeas in eum.* Nec illud omnino probatur quòd dæmoni offerenti egressum ex homine, ingressus in alium permittatur : quia hoc modo potestati ejiciendi dæmones, absolutè Ecclesiæ concessæ injuria fieret; nec faciendâ sunt mala ut bona eveniant : imò nequidem conditio intrandi in porcos dæmoni concedenda est, quia hanc permissionem ob speciales fines suæ providentiæ Christus illis dedit. *Luc. viii, 32.*

AN EXORCISTA DÆMONEM IN INFERNUM DETRUDERE POSSIT.

III. Exorcista dæmonem per adjurationem *in infernum detrudere* nequit, nec licet ei annuere petenti, non detrudi in infernum, si exeat, quia hoc iterum excedit potestatem Exorcistæ, sed munus est Dei supremi judicis : nec exemplum Christi, l. c., v. 31, prodest, tum quia ille solus *habet claves mortis et inferni*; *Apoc. i, 18*, tum quia ad dictam petitionem pro nost o exemplo Christus nihil respondit, sed tantum præ-

cipiebat spiritui immundo *ut exiret ab homine*, 8-28. Ad summum hæc concessio ab eo fieri posset, cui ex speciali Dei privilegio commissum esset mittere diabolum quò vellet.

AN CRUCIATUS EJUS AUGERE.

IV. Exorcista dæmones possidentes novis cruciatibus ad pœnam damnationis substantialem pertinentibus afficere nequit : quia cum sint in termino, ad augmentum novæ pœnæ essentialis nihil ampliùs demereri possunt. Potest verò novis pœnis accidentalibus eos per Exorcismos terribiliter torquere, tum quia superbus hic spiritus ægerrimè Ministro Dei subicitur, tum quia acerbissimè increpatur, contemnitur et in nomine Jesu conculcatur; tum quia illi dies judicii, quem summopere exhorret, objicitur et exire ex possesso invitus cogitur. Unde Rituale præscribit : « Quando pervenerit Exorcista ad comminationem, eam iterum sæpius proferat, semper pœnam augendo : ac si videat se proficere, in ipsâ perseveret per duas, tres, quatuor horas et ampliùs, prout poterit, donec victoriam consequatur. » In ipsis Exorcismis ita urgendo : « Quia quantò tardiùs exis, tantò magis tibi supplicium crescit. » Preces terminando præter solitam Domini Jesu expressionem, per illam clausulam : « Qui venturus est judicare vivos et mortuos et sæculum per ignem. » Quod totum confirmatur, *Luc. viii, 28*, in illo dæmoniaco ubi cum dæmon dixisset Christo : *Obsecro te, ne me torqueas*, S. Evangelista pro ratione addit : *Præcipiebat enim spiritui immundo, ut exiret ab homine.*

CUR ALIQUI DÆMONES EXORCISMIS MAGIS RESISTANT.

SCHOL. I. Dubitari etiam solet, cur aliqui dæmones sint potentiores ad resistendum exorcismis quàm alii. Responderi potest rationem unicam et præcipuam esse quòd vel in Exorcistâ vel in exorcizato debita desit dispositio : licet enim, ceteris paribus, major potentia, malitia, astutia, numerus et diurnitas possidentium

dæmonum ad hoc aliquid conferre possit: quia tamen promissio Christi est absoluta et unicè modificatur, si debita dispositio non desit et liberatio expediat, hujus defectus pro præcipuâ ratione meritò assignatur. Potissimum autem præter alias dispositiones § 221 explicatas, in excitandâ fide laborandum est, quâ felicîus et citiùs optatus effectus obtineri poterit.

AN EFFECTUS EXORCISMORUM SIT INFALLIBILIS.

SCHOL. II. Ejectio dæmonum per exorcismos, suppositâ debitâ dispositione, frequenter quidem effectum suum sortitur, sed non omnino infallibiliter, quia aliquando possessio diabolica ad profectum animæ, licet rarò expedit, uti docet S. Augustinus, L. 83, *Quest. in 79*, in fin.: « Cùm non cedunt his signis hujusmodi potestates, Deus ipse prohibet occultis modis, cùm id justum atque utile judicat... vel ad confundendos malos, cùm eos oportet confundi... vel ad admonendos bonos, ut proficiant in fide atque ista non jactanter, sed utiliter possint. »

§ 226.

OBSESSIO QUID?

Quintò. Denique purgatio passiva partis sensibilis perficitur per *dæmonum obsessionem*, per quam dæmon non intra hominem existens sed ab extra eum modo extraordinario, sensibili et exteriùs tentare et vexare ac cruciari per semetipsum permittitur.

QUOT MODIS FIAT.

SCHOLIUM. Vexatio per *obsessionem* diabolicam variis modis fieri potest: 1° Per formidabiles visiones et obscenissima objecta etc. hominum oculos; 2° Per horribiles clamores, turpia et blasphema etc. verba, aures; 3° Per acerbissimos cruciatus, verbera etc. totum corpus; 4° Per varias tentationes phantasiam et consequenter animam tentando. De quo jam aliqua dicta sunt et adhuc plura modò dicenda restant.

§ 227.

ANIMÆ ETIAM SANCTÆ SÆPE A DÆMONIBUS ODSIDENTUR.

Satis frequenter fit ut juxta divinam providentiam animæ sanctiores *dæmonum obsessione* acriter purgentur et probentur ut ad statum contemplationis disponantur. Sic innuit 1° S. Scriptura ubi, *Job. II, 6*, Dominus Satanæ potestatem *Job* obsidendi et cruciandi dedit, dicens: *Ecce in manu tuâ est.* 2° Ita docent PP. S. Gregorius, in *Præf. ad Mor.*, c. 4: « Inimicus sæviens et sancti viri validissimum pectus debellare contendens, contra eum tentationum machinas erexit: abstulit substantiam, interfecit filios, percussit corpus, instigavit uxorem, amicos ad consolandum adduxit, sed in asperitatem increpationis excitavit... Ecce ad feriendum invictissimum robur inimicus sæviens quot tentationum jacula invenit, ecce quot obsidionum machinamenta circumposuit: ecce quot percussionum tela transmisit. » Similia habent S. Ephrem, *L. de Patient.* et S. Chrysostomus, *Hom. de B. Job.*, qui vexationem SS. Confessorum per dæmones, cruciatibus SS. Martyrum per tyrannos æquiparant. 3° Præter exempla relata et plura alia, singulare est quod Nierenbergius, in *Vit. illust. soc.*, t. 1, de P. Joanne del Castillo refert quòd a dæmone obsessus esset, qui eum proprio ore Deum blasphemare, nemine tamen audiente, faciebat, subinde iconem Deiparæ dæmon per eum comburebat: aliquoties cogebat illum se alapis cædere, usum manuum et pedum impediabat et aliàs crudeliter cruciabat. Et S. Theresia, c. 31 *Vitæ*, narrat quòd sæpe sensibilter, sæpe intellectualiter a dæmonibus se oppressam viderit, qui tormentis exteriùs et inquietudinibus interiùs eam atrociter divexabant, ita ut aliquando coacta corpore, capite et brachiis se ictibus scædaret. Quæ quomodo facta sint et explicari possint inferiùs dicetur. 4° Ratio est: Deus frequenter animas etiam sanctas per dæmones exerceri et graviter tentari sinit. Ergo

etiam per obsessionem dæmonum, maximè quia obsessio pura libertatem non tollit, nec profectum spirituales, sicuti possessio, impedit; sed illam probat, et si inimico obsidenti fortiter resistatur, gloriosam victoriam et coronam comparat.

QUID DÆMON PER OBSESSIONEM FACERE POSSIT.

Schol. I. Obsessionem dæmonum bene tribuuntur illæ operationes, quæ exteriùs ab illis perfici possunt; uti visionibus et fragoribus obsessum terrere, percussionibus et plagis eum ferire: imò etiam per obsessionem dæmon organa visus et auditus alterare, humores et spiritus ciere, phantasmata et passiones excitare potest, si modo regulari, penetrando corpus possessi, hæc faciat: si autem utatur despoticè, homine invito, membris illius ad operationes vel pœnalitates irregulares, quæ homini et causæ naturali prudenter tribui non possunt, et operationes ita sunt irregulares, v. g. organa sensuum vitare, vel uti hominis linguâ ad loquendum illo invito, tunc jam possessio aliqua transiens intervenit: quia non videtur posse fieri quòd dæmon exteriùs positus hominem ita loqui facere possit. Imò curiosè notat Parisiensis p. 3 *de Unio.*, c. 13, quòd dæmones in energumenis loquentes ingratiùs hoc faciant, quàm dum homo ille ex se loquitur, quia homo voce et linguâ propriâ loquitur, dæmon voce et linguâ alienâ: «Quemadmodum, ait, nos longè meliùs utimur pedibus, qui nobis naturaliter sunt, quàm ligneis pedibus.» Quod etiam in ventriloquis observamus, qui verba difficulter proferunt.

QUOMODO DÆMON OBSIDENS IN CORPORA AGAT.

Schol. II. Licèt modum, quo dæmones in corpora agunt, comprehendere non possimus, sufficiat nobis credere quòd ita fiat. Quomodo verò dæmones, qui ubique pœnas inferni secum portant, homines vexare possint et ex quo lucro, gaudio vel alio motivo, explicat Gerson, t. 3, in *Serm. de S. Micha.* sub med. dicens: «Propter perversam quam habent voluntatem, vertunt omnem scientiam in malum: sicut avarus totum suum ingenium applicat ad acquirendum, invidus ad nocendum et detrahendum, luxuriosus ad carnalitem immundam habendam. Hinc est quòd quantò intellectus eorum est clarior, tantò sunt pejores.» Et S. Thomas in 4, d. 50, q. 2, quæst. 4, ad 3 docet, dæmones ex solâ malitiâ lætari apparenti gaudio vindictæ contra Deum et homines, licèt revera per consortium damnatorum accidentaliter magis torqueantur.

§ 228.

REGULÆ PRO OBSESSIONE DISCERNENDA.

Ut verò doctrina de dæmonum obsessione ab omni noxiâ æquivocatione libera et solidior sit, ritè distinguendum est inter ea quæ dæmones obsidentes facere possunt, et illa quæ Deus illis facere permittit ac ea quæ vel a morbo naturali, vel propriâ imaginatione proveniunt. Pro quo sequentes regulas observare oportet.

REGULA PRIMA PRO MORBIS A DÆMONE ILLATIS.

Primò. Sæpissimè, quæ putantur *dæmonis obsessiones*, non sunt nisi morbi naturales aut naturales imaginationes, vel etiam inchoata aut perfecta amentia. Quare cautè omnino procedendum, usque dum per specialissima signa de obsessione constet: sunt enim morbi, uti epilepsia, hypochondria et in feminis morbus uterinus, qui non parum inusitados et afflictivos effectus producere possunt, sufficitque sæpe vehemens imaginatio ut quis videatur sibi videre, audire, palpare et doloriferè sentire quæ non sunt, idque multò magis, si læso jam organo usus rationis debilis aut perturbatus fuerit. Quo casu medicus spiritualis præmuniri debet auxilio periti medici corporalis et universaliter concludere non subesse obsessionem dæmoniacam, nisi quando pro causâ naturali prudens iudicium vel præsumptio stare nequit. Quo tamen non obstante, etiam hoc exercitium, sive sit morbus naturalis sive opus dæmonis speciale, totum hoc ad profectum animæ nostræ conducere potest.